

Szerkesztési iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitsor térfogata . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legzélszerűbben postaltalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Tisztujtás előtt.

Országszerte megindultak a mozgalmak az egyes törvényhatóságok területein a folyó év végével bekövetkező tisztujtás érdekében. — A vidéki lapok legtöbbször e kérdéssel foglalkozik, sőt itt-ott — az elvek harszása mellett — egyes személyek érdekében is történik pro et contra felszólalás, ritkán férfias higgadsággal, legtöbb helyen azonban átvive azon sikamlós és veszedelmes térére, melyet személyeskedésnek neveznek.

Az elsőre nézve nincs semmi mondanivalónk, mert tudjuk, hogy megyénknek bizottsági tagjai — valamint a multban megtudták embereiket választani s bebizonyították azt, hogy a municipális jogok élvezete mellett is lehet a közigazgatás gépezetéhez oly férfiak állítani, kik a bennök helyezett bizalommal vissza nem élnek: ugy most is azok körül fog csoportosulni, kiknek multjok elég kezességet nyujt, vagy ha még ennek bebizonyítására terük és idejük nem lett volna, a megelőzettek nyomain fognak haladni; az utóbbiakat pedig nem követjük, mert a mily szívesen bocsátkozunk egyik-másik eszme, elv vagy felfogás tisztázása érdekében vitakozásba: ép oly kevésre becsüljük azokat, kik álláspontjuk igazolása végett a személyeskedés térére esapnak át.

E meggyőződés vezetett eddig s ez vezetend ezután is. — És ezt megfogjuk tartani most is, midőn — a mint halljuk — megyénk több járásában a választási mozgalmak hangos kifejezést nyertek.

Mint közönségesen tudva van, az 1870-ik évi XLII. t. cz. az általános tisztujtást december hó második felére tűzi ki. Minthogy pedig még a folyó évre megválasztott megyebizottsági tagok hivataloskodási ideje csak a hó végével jár le: sok törvényhatóság kebelében kérdés tárgyává lett az, hogy a tisztviselők választásánál a jelen évi megyebizottsági tagok szavaznak-e, vagy pedig azok, kiknek működése a jövő év január 1-én veszi kezdetét?

Hogy az egész országban a tisztviselők választásánál minden mellékérdék elmellőztessék s hogy a fentebbi kérdés végleg megoldva legyen: több törvényhatóság a kormányhoz fordult, s a belügyminiszter e hó 3-ikán 58000. szám alatt kiadott rendeletében a kérdést akként oldotta meg, hogy azok választanak, kiknek ellenőrzése mellett a megválasztandó hivatalnokok működni fognak s így azok, kik a jövő évre megyebizottsági tagokká lettek, akár adófizetés akár választás alapján.

Minthogy pedig e rendelet több irányezsmét tartalmaz a választásra vonatkozólag, közöljük ezt mihez tartás végett egész terjedelmében, nehogy egyik vagy másik mellérdek előtérbe tolása, személyes sympathia vagy antipathia folytán a választók egyike-másika oly egyén érdekében kezdje megnyerni a választók bizalmát, kik erre nem méltók vagy pedig közigazgatási hivatalviselésre a qualificationális törvény értelmében képesítve nincsen.

A mi jelszavunk: mindent a közjóért s ennek érdekében!

A belügyminiszteri rendelet szószserinti szövege a következő:

„A megyék háztartásáról szóló 1883. XV. tez. 16. §-nak rendelkezései a folyó évi március hó 22-én 18231. sz. alatt kiadott rendelet alapján történt intézkedések, nevezetesen az által, hogy a megyék jövő évtől kezdve életbe lépendő új szervezete megállapított, foganatosítva lévén, miután ezen törvény további végrehajtása folyamán most már a 19. §. azon rendelkezésének érvényesítése áll később, mely szerint az 1870. XLII. tez. értelmében ez év végén bekövetkező általános tisztujtások, az új szervezet keretében december hó második felében lesznek végrehajthatók, elérkezettnek látom az időt arra, hogy a megye közönsége figyelmét, a megyei élet egyik legfontosabb működésére, a legközelebb megejtendő általános tisztujtásra irányozzam. Tekintve azt, hogy a megyei tisztviselők választásának joga, a megyei önkormányzat egyik sarkkövét, annak lelkiismeretes gyakorlása pedig ugy az állami közigazgatás sikeres közvetítésének, mint a helyes önkormányzatnak legfontosabb alapfeltételét képezi, örömmel engedek tért azon meggyőződésnek, hogy a megye közönsége áthatva az ezen jog gyakorlásával járó felelősség érzetétől, hazafias kötelességének fogja ismerni a törvény szigorú megtartásával minden igyekezetét odairányozni, hogy választása csakis oly polgároknak essék, kik a közszolgálat érdekeire nézve, minden tekintetben legtöbb kezességet nyujtanak, mely meggyőző-

ősi gyakorlatokra bevonult szabadságolt állományu — és tényleges szolgálatbeli honvédtisztek; a pohár javában járta már a boszorkány-táncot; előkészültünk a közelgő nagy napokra, golyó nélküli esatákra, eszmarontó manueverekre. Egyszerre csak beront szent körünkbe nagy robajjal egy cibél, kezében egy olyas valamivel, mint a regiments-tambour vezénybotja és utána kullog — — — két fej. A cibél a már említett chizsnóvízi gépészmemök, (szintén szabads. állománybeli és behívott honvédhadnagy,) az olyas valami, egy óriási csibuk, az egyik fej Theodor feje, a másik — — — egy collossalis dohányzaeskó.

Az érkező vig fráter, élczes társ; meglátszott rajta, hogy Drezdában, a hol iskoláit végezte, a commers-bruderek general-consula lehetett; de minden élcze, minden mondókája e refrainben végződik: „Theodor, stopf mir an!“

Es mint a tubákos szelenczéből a kis borzas-fejú ördög, oly pontosan ugrik elő Theodor. Megtömi az öblös csibukot, meggyujtja és visszavonul a sarokba.

Éjfélt után eltűnik Theodor látkörünkől, talán mert felleget borult horizontunkra, talán más okból, de eltűnt, és csak 28-án láttuk ismét, midőn készülteket tettünk a kassai utra.

Parancsot kapott, hogy velünk jön. Mintha kisuvixolták volna bagaria arczát, ugy fénylett rajta az öröm, hogy gazdájával jöhöt; lötött-futott jobbra-balra, mintha egy tuezat aczélrugót nyelt volna, midőn valami parancsot kapott gazdájától.

De más metamorphosison is ment ő keresztül.

Gazdája, ki közhadseregbeli tartalékos hadnagy volt előbb, elővette régi Waffenrockját és a fejlődött technika segítségével egy Theodorra pászoló lipityakká változtatta, aztán elővett egy, a saját patent utasításai szerint construalt és 5 drb sörös üveg recte üveg sör felvételére készített börtáskát és annak külső oldalaira egy pár csizmát erősítve, belsejébe holmi apróságot, mint fagygyugyertyát, szappant kapezát stb. rakva, olyan borjuvá (báti bórönd) változtatta, hogy a 12 éves obsitos baka is megszalutálta volna. E két tárggyal felszerelve ugy nézett ki Theodor, mint egy füstölt fejú csibagora, hátán viskójával.

Nagy Sándor nem indult magasabban dobogó szívvilághódító útjára mint Theodor, a sorban menetelve harsogó dobszó mellett Jolsvárol Kassa felé.

désem mellett, nem is bocsátkozván a közelgő tisztujtás fontosságának bővebb fejtegetésébe, csupán annak felemlítésére kívántam sulyt fektetni, hogy az ez évben megejtendő tisztujtásnak kiváló horderőt kölcsönöz, s a megyék e részbeni felelősségét is rendkívül fokozza azon körülmény, mely szerint leginkább ezen tisztujtás feladata érvényre juttatni az 1883. XV. t. cz. rendelkezéseivel kötött s a fentidézett 18,231. számú rendeletben is hangsúlyozott azon várakozást, hogy az ezen törvény alapján nyert szervezet mellett, a megyei intézmény a kor színvonalára emelkedjék s egy újabb, eredményekben gazdag és áldásos korszak legyen üdvözölhető a megyék életében.

A választás módozatai a törvény által szabályozva lévén, o tekintetben még csak annak megjegyzésére szoritkozom, hogy a köztisztviselők minősítéséről szóló törvény szigoru alkalmazását eleve megnyugtató biztosítékul tekintem annak, hogy a tisztujtás minden irányban kielégítő eredményt fog felmutatni!

A törvény által megszabott határidőn belül megtartandó tisztujtató közgyűlés napját, a megye közönsége van hivatva meghatározni.

Ezen közgyűlést illetőleg, több megyéből hozzám intézett azon kérdés indokából, hogy vajjon azzal az 1884. évre, avagy a még jelen évre megbizatással bíró törvényhatósági bizottsági tagok hivassanak-e meg? mihez tartás végett értesíteni kívántam a megyei közönséget, hogy miután az általános tisztujtás a dolog természetéből kifolyólag csak azon testület által eszközölthetik czelszerűen, mely a megyei önkormányzatot, az állami közigazgatás közvetítését, általán véve a törvényhatósági jogokat és kötelességeket a megválasztandó új tisztikarral együttesen fogja gyakorolni, ennél fogva az annak eszközlésére a fentebbiek szerint kitűzött napra egybehívott s szabályszerűen meghirdetett rendkívüli közgyűlésen, a törvényhatóság egyetemét már nem az 1883., hanem 1884. évre megbizatással bíró bizottsági tagoknak fog kelleni képviselni; miből kifolyólag, hivatkozással folyó év július 12-én 40610. sz. a. kiadott rendeletre, figyelmeztetem a törvényhatóságot, miszerint a leg-több adót fizető bizottsági tagok 1884. évre érvényes névjegyzékének megerősítése, valamint a bizottság választás alá eső tagjainak megválasztása iránt, mennyiben ez ideig nem történt volna meg, esetleg a pótválasztásokra nézve is oly időben intézkedjék, hogy az 1884. évi törvényhatósági bizottság, a tisztujtató közgyűlésre meghívható legyen.

Minthogy végül, a tisztujtásnál alkalmazandó törvények pontos megtartása feletti felügyelet hatáskörömhöz tartozik: ezen felügyeleti jogomnál és kötelességemnél fogva felhivom a megye közönséget, hogy az általános tisztujtásnak a törvény által megszabott módon, s az új megyei szervezet keretében leendő foganatosítása iránt, a szükséges

T A R C Z A.

A zászlóalj apródja.

Egy neve volt csak; kettőnek kellett volna lenni, t. i. még vezetéknevének is, de három néven szólították. Mi tisztek az 51-ik honvéd zászlóaljtól Theodornak, a legénység magyar része Tedornak, a tótja Todornak hivta.

De hát nem elég-e egy árva fiúnak egy név is, a keresztneve? Mire való a mostani civilisált dynamit korszakban a családnév? Legfeljebb jogalapnak az örökölhetésre, de a ki árva, annak soh sinecenek szülői; a kinek nincsennek szülői, arra ritkán vár örökség, tehát az árvának — — — elég egy név is. (Ez ugyan formailag nem, de eredményben elég helyes okoskodás.) A mi Theodorunk pedig — a mint látni fogjuk — árva volt, az árvák legtelibbverü fajából.

A chizsnóvízi vasöntöde fiatal technikai vezetője (nomina sunt odiosa; de ki nem ismeri őt ott azon vidéken!?) hónapi, heti és napi lapokban pályázatot hirdetett, mely szerint ő egy árva fiut felfogad, gondoskodik felneveltetéséről, illő kiképzetéséről. — Jöttek a qualificált és nem qualificált árvák szép számmal, akár egy megürült — — — inoki állomásra.

Beállit az első. „Van-e apád.“ „Nincs.“ „Hát anyád?“ „Nincs.“ „Nagybátyád.“ „Van.“ „Nem kellesz!“ Jön egy másik. „Vannak-e szülőid?“ „Nincsennek.“ „Nagybátyád?“ „Nincs.“ „Nagynénéd?“ „Van.“ „Nem kellesz.“ Végül jön egy pályázó. Szepesmegye bérezes vidékéről jött, mely sok derék embert szült, de igen sok szegény szülöttet tett is ki a haza küszöbére. — Feje kerek, mint egy krumpli, arca fekete, mint a bagaria, hosszan metszett nagy sötét szemei sürü pillákkal árnyalva, értelmet és szerénységet árulnak el. „Vannak-e szüleid?“ „Nem is voltak.“ „Van-e valami rokondod?“ „Nincs senkim.“ „Mi a neved?“ „Theodor.“ „Te itt maradsz.“ És ott maradt. És lett belőle urának odaadó, hü szolgája, titkára, inasa, ebgonozója, pénztárnoka és — — — fő-fő csibuktömője.

Mi szeptember 23-án este láttuk először ez érdekes kis Zipsert,

A jolsvai vendéglő nagy asztalát tartottuk megszállva

Ez időponttól kezdődik szereplése, mint „zászlóalj apród-e.“

Oly elmaradhatlan függeléke lett az 51. zászlóaljnak, mint a meleg a tűznek: a hol a zászlóalj volt, ott volt Theodor, a hol Theodor volt, ott volt a zászlóalj.

Hamar belejött a lépés-ütembe, s ugy nézett ki mint „Megy a juhász számaron“ képtalanban a hoszszakat lépő a betű. Ha valamelyik honvéd lépést nem tartott, rögtön figyelmeztette, hogy „lépés!“ De azért a legénység nem haragudott reá, mert szorgalmasan szedegette össze a szivarvégeket és szakaszokint igazságosan kiosztotta.

Allomásra megérkezvén az őrségre ment aludni, hogy gazdáját — és minthogy gazdájával egy századhoz voltam osztva, engem is kellő időben felkelthessen. Nem is késtünk el egy elvonulástól sem.

A kassai sátor táborban — a hová elszállásoltattunk — nagy és fontos teendő várt reá. Egy tiszt sátorának, melybe gazdája, én és még egy tiszt lettünk bebujtatva, tisztán tartása, gondozása és megőrzése. A ki a katona élet titkaiba be van avatva, tudni fogja, hogy — különösen az utóbbi nem könnyű feladat. De ő megfelelt hivatásának, akár az alvilági cerberus.

A táborban is hamar ismeretes és némileg a zászlóalj hangulat-jelzője lön. Ha például egyik vagy másik tisztársunknál összejöttünk egymás baráti megvigasztalására, Theodor a sörös kanecsoval gyakran fordult meg a markatányosnál. mindjárt mondogatták: „Az 51-esek mulatnak.“

Megérkezésünk után néhány nappal Máriaassy altábornagy Kovács tábornok kíséretében kijött a táborba. A mint a főőrség felé közelednek, az őr előírás szerint „fegyverbe!“ kiáltott. Rohan be hozzánk Theodor nagy lelkedezve. „Mérnök ur! (ha pörköltük volna sem szólított volna valamelyikünket rangunknál) valami igen nagy ur jött most a táborba.“ „Miért?“ „Mert az őrségnél neki igen nagy „Eljant“ kiáltottak.

Mindnyájunk iránt való szolgálatkészségét azzal jutalmaztuk, hogy a markotányosnak adott ujdonatuj forintosokból visszacapott néhány ujdonatuj krajezárt mind neki adtuk, a minek nagyon örült. Így gyűjtött magának vagy 50—60 uj krajezárt. A mint némelykor a gyepes ponyvasátorban este, lobogó gyertyafényűnél olvasgatta a csillogó rézkajezá-

intézkedéseket a kellő időben tegye meg, s az eszközölteket hozzáam haladéktalanul jelentse fel.
Budapesten, 1883. évi október hó 3-án.
Tisza Kálmán s. k.

Rimaszombat, 1883. október 14.

Lapunk múlt számában megemlékeztünk a helybeli ipariskoláról; elmondottuk, mit várunk tőle s felmutattuk a tévedéseket és nehézségeket, melyek a tanítótétel működése s így ez intézmény fejlődése elé egyesek közönye, idegenkedése folytán még most is tornyosulnak. S épen azért, mert itt egyes elfogultakkal szemben az előjáróság kénytelen a törvényes szigor alkalmazni, büntetni az iparost, ki tanulóit iskolába nem bocsátja: jól esik lelkünknek az, hogy már a megelőzőt években is egyesek buzdítása és önfeláldozó munkássága megteremtette a felsőbb iparrajziskolát, melyben az iparosok, tehát épen azok, kik már sajátzsemélyükkel szabadon rendelkeznek, csoportosultak önként, minden kényszer nélkül, hogy magukat a szám és mértanban, továbbá a rajzban jövő hivatásukhoz képest kellőleg kiműveljék.

Hogy mily eredményt értek el e téren, arról megemlékeztünk akkor, midőn tanulmányaik eredményét a vizsgán és rajzkiállításon bemutatták, mely a legszebb reményekre jogosította fel még azokat is, kik ez intézmény iránt teljes közönyösséggel viselkedtek, mert ki hitte volna, hogy az az egyszerű iparosgéd, ki városunk határából csakis munkában volt távol, oly épületeknek legyen képes kiállítani a tervét, melyet természetben aligha látott s mellécsatolni a legpontosabb költségvetést, az utolsó kalapácsütésig kiszámítva pontosan.

Es mindezeket örömmel tapasztaltuk a múlt évben s most, midőn e tanfolyam a tél közeledtével ismét megnyílik, alkalmat veszünk magunknak egymást e tárgyra vonatkozólag elmondani.

Rimaszombat egyike azon szerencsés kisebb városoknak, melyekben a legtöbb alkalma nyílik az iparosnak a kiképzésre elméletileg és gyakorlatilag egyaránt. — A nemes város gondoskodik folyton arról, hogy az iparosok szellemi előhaladása biztosítsák. — A város népességének nem nagy száma, a különféle munka körben élőknek egymással való gyakori érintkezése, olvasó körök és egyes osztaályok között, nem úgy mint nagy városokban, hol egyik a másiktól különválva él és munkálkodik.

Ennek pedig meg van a maga jó oldala, mert a folytonos érüklözés következtében egyik a másiktól társadalmi simaságot sajátíthat el s egyik a másikat — ismervén a munka kört, melyet betölt, — tisztelni és becsülni tanulja, s mindenütt, hol erre alkalm nyílik nemes áldozatkészség és szorgalom tekintetében versenyre kel.

E nemes verseny hozta létre a polgári olvasó kört, az iparos ifjuság önképző körét, mely által — ha ez kimondaná, — hogy a felsőbb iparrajz iskolába mindenik tagja beiratja magát, — nagyobb lendületet nyerhetne ez intézmény s a működő szakfériak törekvése, az iparosok szakképzettségében e téren bő jutalmat találja.

rokat, a babonás ember kincsét őrző elátkozott szellemnek nézi és okvetlen haza szalad ásó-kapáért. — Valószínűleg ilyen foglalkozás mellett láthatta őt meg egy kandi honvéd, míg mi a 3 napi nagy gyakorlatokra kivonultunk a táborból és csak Theodort hagytuk hátra. — De a furfangos honvéd a helyzet magaslátát rögtön felfogta, és ha gondolt is kincsre, nem gondolt szellemre sem nem futott haza ásóért, hanem éjféltájban a hortyogó szellem labjaja zsebéből hozzu tiz körmével egy kifordította a ragyogó kincsét, mintha sohse lett volna ott.

E gyászhirrel fogadott is mindjárt megérkezésünkkor. Mint mindnyájan, úgy ő is megelégette a dicsőséget, az ázást és fázást a hazáért és nehezen várta midőn:

Piros alja van az égnak,
Visszajönnek a honvédek.

Visszaindulásunk napján jóval az elindulásra kitűzött óra előtt felvert ágyainkból és serkentett a készülődésre. — Átkutatta még egyszer az elhagyandó ponyvasátort, aztán keresztet vetve reá, hátat fordított 3 heti működése e disztelen emlékének.

Hazafelé jövet előre sietett a csapat élére, oda fura-kodott a zászlótartó — egy öles ember — mellé és vele lépést tartva, csak úgy ropogott a hátgerinceze.

Egyszer csak egy utánna menő honvéd vállára akasztja fegyverét; most már még büszkébben jár; néhány lépés után a másik vállára is kap egyet. Azt se bánja. Hol „jobb-ra nézz“-t, hol „balra nézz“-t csinálva tovább halad.

Négy napi gyaloglás után ismét visszaérkeztünk Jolsvára. Ekkor teljesült egy rég táplált ohaja: egy szabadságra menő honvéd örmester neki ajándékozta legfőbb kincsét — vörös sapkáját.

Theodor ismét elfoglalta Chizsnovodán előbbi tiszteit, és habár újból a vadászbecék főintendása lett, ez őt nem touchirozza, büszkén járkal piros hajtókás kabátjával, veres sapkájával a gyárban, mintha ő öntetné — a mint nem rég párosával hordta a — — — Werndl puskát.

Egy hadnagy.

Az önképzésnek ez is egy neme, mert hiszen arra tanít, minek az iparos az életben legtöbb hasznát venni.

Csatlakozzanak tehát ez intézet növendékeihez iparosgégeink tömegesen, mert azon kis fáradság és idő, mit a felsőbb iparrajziskola gyakorlására szentelnek, oly kamatozó tőkét szerez számukra, melynek áldása mindenkor érezhető leend.

Tanügy.

Megyei egyleteink száma a róm. kath. tanítók egyletével szaporodott, mely m. hó 26. és 27-ik napjain Rozsnyón tartá első köz- és alakuló gyűlését.

Tekintve a rozsnói püspökségnek több vármegyére való kiterjedését, voltak ott a székhelytől távolabb eső helyekről: nógrád-, abauj-torna és szepesmegyei tanítók is a gömörmegeieken kívül.

A közgyűlést a székesegyházban fényes segédlettel megtartott ünnepélyes isteni tisztelet előzte meg, melynek végével az, a sz.-ferenczrendi szerzetesek társházában nagyságos és főtisztelendő Hoffmann Vendel egyházmegyei tanfelügyelő elnöke alatt nyitotta meg egy tanulságos és buzdító beszéddel, melyben ő nagyméltósága kifejté a tanítás és nevelés közti különbséget s hangsúlyozta a nevelés és különösen a vallás-erkölcsös nevelés szükségességét, fontosságát és jogosultságát a népiskolában. Figyelmeztette az egybegyűlt tanítókat, hogy ne csak tanítással foglalkozzanak, hanem kellő súlyt fektessenek a nevelésre is.

Azután kifejté a tanító és hitelemző teendőit a népiskolában s e két tényezőnek öszhangzatos működésétől tetelezi föl a népiskolai vallás-erkölcsös nevelés hatását.

Ezután a tisztviselők választására került a sor. Minden tisztségre három egyént jelölt ki az előtervezetből kiküldött bizottság s e jelöltekből szavazás útján elnök: Buber Vince rozsnói, alelnök: Timko Mihály rimaszombati, főjegyző: Bahéry József pohorellai, aljegyző: Schram J. óvizi, pénztárnok: Mácza J. tornai tanító lett.

A tisztviselők megválasztása után nagyságos Hoffmann Vendel tanfelügyelő ur jelentést tett az alapító-, pártoló- és rendes tagok számáról s az egyes körökből beküldött jknyvek tartalmával ismerteti meg a közgyűlést, melyeknek főbb tárgyai elintézésével az újonnan megválasztott tisztviselőkkel teljessé lett központi bizottság bízott meg.

Másnap ezen bizottság tartá ülését, mely a közgyűlésből kifolyó ügyek elintézése s a körök által kidolgozandó tételek kitézése után feladatát megoldva szétoszlott.

Ugyanezen alkalommal nagyobbrészt tanítók közreműködésével hangverseny is tartott az egylet javára, melyen a szomolnokai tanítóknak, mint jelesen képzett zenészeknek a legtöbb szerep jutott. Ugy az egyes szereplőkről mint a karokról elismerőleg kell nyilatkoznunk s általában a két szakaszról álló műsorozat minden pontja sikerült s kellemes estét szerzett a zenét kedvelő rozsnói közönségnek, mely csoportos megjelenésével az egyletnek hasznos szolgálatot tett.

A gömörmegei általános tanító-egylet rimaszombati járáskörének tagjai öszi értekezletüket folyó hó 10-én Likéren, az ágost. ev. iskolában tartották meg.

Járásköri elnök Törköly József betegsége miatt nem jelenhetvén meg a gyűlésen, Fülep Benjámin egyleti alelnök által helyettesítettet.

A gyűlés első tárgya volt ifj. Farkas József tanítónak a 3-ik osztály növendékeivel a földrajzból tartott próbatanítása, mely a gyűlés tagjai által megbiráltatván, helyesnek találtatott. — Az iskola felszerelése igen hiányos; a tanteelem alakjai czelszerűtlenül levén elhelyezve, a növendékek látó-érzékére kártékony hatással vannak.

Felolvasatott Törköly Józsefnek ily ezimű dolgozata: „Miképen érheti el a tanító, hogy növendékei mindig engedelmeseek legyenek?“ és id. Farkas Józsefnek reá irt birálata. Ugy e mű, mint a birálat helyesnek s dicséretre méltónak ítéltetett.

Fülep Benjámin „Miként csoportosítandók az iskolás növendékek vétségei s az azokra alkalmazandó büntetések“ ezimű dolgozatát olvasta fel, mely általánosan helyeseltetett, változatlanul elfogadtatott s a központi bizottmányának az évkönyvbe leendő felvételre ajánlatik.

Wagensommer János az újabban megjelent szakkönyveket ismertette; ifj. Farkas József pedig a Bécsben kiadott különleges írási lapokat mutatta be s ismertette, mely nem egyéb, mint a régi írónnal irt előírás kifestetésének nyomtatott utánzata: elavult, túlhaladott, helytelen s drága taneszköz; melyet úgy az ismertető, mint járáskörünk czelszerűtlennek s haszontalannak nyilvánított.

A jövő gyűlés tétéleiből „A földrajz tanításának módszere“, ezimű műre Czizkora István, a „Vallás-erkölcsös nevelés“ eziműre pedig Járossy Endre vállalkozott.

A központi bizottmánytól járáskörünkhöz intézett — és más folyó ügyek letárgyalatván, jövő gyűlés helyéül a Nyustyai evang. iskola tüzettett ki. Uj egyleti tagul Solez Adám nyustyai ev. tanító lépett be; az „Eötvös alap“ tagjaihoz pedig Lettinger Margit tiszolczi állami tanítónő iratta be magát.

Gyűlésünk tagjai a likéri uj gyártelepet is megtekintvén, bucsut vettek egymástól.

Egy jelenvolt.

Meghívás tanítói körgyűlésre.

A „gömörmegei ált. tanító-egylet“-nek nagyroczei járásköre f. évi október hó 17-én reggeli 10 órakor a Pohorellai vasgyári kaszinó termében, megelőzőleg a tanosztályban próbatanítással egybekötött nyilvános gyűlést tart, melyre úgy az egylet minden tagját, valamint a tanügy iránt érdeklődő tanügybarátok, szülők stb. kiválóan meghivatnak.

Sorrend:

1. Elnöki megnyitó
2. A múlt tavaszi gyűlés május 10-én Nagyroczen az áll. seg. polg. közs. iskolában megejtett közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.

8. Módszertani tétel: „A földrajz tanítása a népiskolában,“ próbatanítást tart Köpperdan Endre és Bahéry József elméletileg, gyakorlatilag.

4. A villamosságról; Perjessy László.

5. Neveléstani tétel: „Vallás és erkölcsös nevelés a népiskolában“ Bahéry József pohorellai főtanítótól.

6. Vitatétel: „A népiskolai és ifjusági játékok.“

7. T. Schmér János pénztári ellenőr, herezegi tisztviselő, párját ritkító numismaticáról (pénzgyűjtemény) érdekes értekezése.

8. Dalkör szervezése.

9. Baró Eötvös, alap tárgyalása — tagsági díjak beszédese.

10. Folyó ügyek, indítványok s. a. t.

11. Körgyűlésről való elmaradás irásilag igazolandó. Közétekezésben részt venni kívánók Köpperdan Endre, mint helybeli vasgyári tanítónál jelentkezni sziveskedjenek. Murányalján, 1883. október 10.

Droppa József, elnök.

Felhívás a felsőbb iparrajztanulók oktatására. A már több év óta fennálló s évenként mindinkább szebb eredményt feltűntető felsőbb iparrajz tanítás ez évben is kezdetét veszi. Ezen szakcsoporthoz rajzfolyamon részt vehet — díjj fizetés nélkül — bármely iparaggal foglalkozó mester, segéd és az alsó ipariskolának három éves tanfolymát bevégezt iparos tanuló, jelentkezhetni a kaszárnya helyiségében minden héten kedden, pénteken az esteli órákban és vasárnap d. e. 9—12 óráig. A mielőbbi jelentkezés és beiratkozás annyival is inkább kívánatos, hogy a szakcsoporthoz szerint a rajzorák megállapíttassanak és a tanítás kezdetét vehesse.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. Herezeg Coburg Fülöp és neje Luiza herezegné e hó 11-ikén távoztak el Gömörből. — Br. Kemény Gábor e hó 11—12-én ajnáskői birtokán időzött.

Kinevezés. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter Söldos Arpad alsó-vályi és Ragályi Géza ragályi lakosokat Gömörmegei tornallyai járására állandó gazdasági tudositókká nevezte ki.

Halálozás. Török Pál, a dunamelléki ref. egyházkerületnek általános tisztelet- és szeretetben álló püspöke, a magyarországi ref. egyház conventjének egyházi elnöke, a budapesti ref. egyház lelkesze, kir. tanácsos, életének 76-ik, püspökségének 23-ik évében, folyó évi október hó 7-ikén elhunyt. A boldogult egyike volt azon keveseknek, kiknek életútját korszerű alkotások s örökké maradóan tették hosszú sora kísérte. Nagy tudományosság, széleskörű ismeret, feddhetlen jellem s e mellett szívélyes felebaráti szeretet voltak lelki sajátosságai, s ezek szerezték meg számára oly korán azon tiszteletet és szeretetet, mely most országzszerő áldást mond emlékére s az igaz fájdalom könyeit hullatja sirhalmára. — Temetése e hó 10-ikén nagy pompával hajtatott végre. Legyen nyugalma esendes és zavartalan s emléket őrizze sokáig a kegyelet. A kiadott gyászjelentés így hangzik: a dunamelléki ref. egyházkerület nevében mélyen szomorodott szívvel jelentem, általánosan tisztelt és szeretett püspökünk főtisztelendő és nagyságos Török Pál urnak, a magyarországi reform. egyház conventje egyházielnökének, a dunamelléki reform. egyházkerület püspökének s a budapesti reform. egyház lelkeszének, kir. tanácsosnak, élete 76-ik, püspöksége 23-ik évében 1883. évi október hó 7-én történt gyászos kimúltát. A boldogult földi maradványai f. évi október hó 10-én, délután 3 órakor, fognak a pesti ref. egyház kálvintéri templomából a kerepesi sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. Kelt Budapesten, 1883. évi október hó 8-án. Áldás és béke lengjen porai felett! Gróf Lónyay Menyhért, mint a dunamelléki ref. egyházkerület főgondnoka.

A murányi várban hg. Coburg Ágoston emlékére emelt imponans szobor teljesen elkészült, de a mennyiben a körülte levő szabad tért díszparkká fogják már a legközelebbi tavaszon átalakítani, az ünnepélyes felavatás a jövő évre marad. A szobrot az elhunyt herezeg domborművé arezképe mellett következő feliratok díszítik:

PIAE AC PERENNIS MEMORIAE
PRINCIPI AUGUSTO

DE
SAXO COBURG ET GOTHA

ANNO
MDCCCLXXXI.

IN EBENTHAL VITA FUNCTO
HOC MONUMENTUM POSUIT

FILIUS
PHILIPPUS

E VOTIS DILECTAE SVAE MATRIS
DEPLORATO PATRI

SEMPER FIDELISSIMAE CONSORTIS
MDCCCLXXXIIL

Vivus hoc loco arcem Murany latasque domini sylvas spectare in deliciis habebat, beatus nunc de superis nos contemplantur. (A halás és örökemlékezetre méltó Ágoston Szász-Coburg-Gothai herezegnek, a ki az 1881-ik évben Ebenthalban elhunyt, ezen emléket emeltette fia Fülöp édesanyjának, a megsiratott atyához a halálig hű feleségnek szent fogadalma következtében 1883-ik évben. — Mig élt, legfőbb gyönyörűsége telt e helyről nézni a murányi várat s az uradalom szélesén elterülő rengetegeit, most pedig megdicsőülve az istenek honából néz le reánk.)

Ellenőrzési szemle. A honvédségi ellenőrzési szemle következő renddel történik: Rimaszombathán, október 15-től 18-ig. Tornallyán 19—21. Rozsnyón 22—24. Dobsinán 26; a közös hadseregbeliekre vonatkozólag pedig Tornallyán 14—17, Rozsnyón 3—20, Dobsinán 21. Nagy-Röcze-Vereskön 22—23, Jolsván 24—25, Nagy-Röczen 26—29, Rimaszombat 26—31.

Rimaszéczen a múlt hó utolsó napján tették fel a ref. egyház tornyára a gombót. Az egyházi szertartást lapunk egyik munkatársa Tóth Sámuel serkei ref. lelkész végezte.

Vasuti miseriák. E hó 2-ikán érkezett a Coburg hercegi pár megyénkbe s a feledi állomáson, hol a váróterem egy szűk előszobából s egy ugyanily nagy helyiségből áll csupán utazókkal annyira tul volt tömve, hogy a magas vendégek két teljes órán át voltak kénytelenek a vasuti kocsiiban várakozni. — S ha vasuti indóházainkat egész Gömörben sorra vesszük, alig találhatunk egyet, mely az utazó közönség számára mért nagysággal bírna, ha pedig a fel-

szereléseket is megtekintjük — őszintén megvallhatjuk, hogy ezek a legtöbb helyen minden kritikán alul állanak. — Ez állapotot az igazgatásnak szives figyelmébe és jóakarátába ajánljuk.

Szondy emléket Nógrádmegye közönsége diszes kápolnával fogja megörökíteni. Az emléket létesítését és föllállítását teljesen Simor János bíró-érsekre, mint Drégely vár örökös urának ez időszaki képviselőjére bízta a Szondy-emlék-bizottság. A kápolna szép román stílusban épül s körülépark lesz. Az emléket a jövő évben, a drégelyi hős: Szondy halála napján, július 9-ikén fog a bíró-érsek által ünnepélyesen felszenteltetni.

Tűzijáték. Helybeli tűzijátékosok, kik mind megannyi műkedvelők, több ízben rendeztek tűzijátékot a buzapiacson.

Emberölés. — Majhut József forgácsfalusi lakosnak eltévedt a tehene a múlt hó elején s elindult ennek keresésére Skutari József nevű szolgálójával és szerencsésen meg is találták. Azonban a gazda a tehén elveszése miatt szolgálóját dorgálni kezdte, mire szó-szót követelt. — A szolga feleselése végre a gazdát kibozta sodrából s egy kezébe akadt vesszővel azt kétszer megütötte. A szolga erre fejére kapott s azt oly erővel vágta gazdája fejébe, hogy megállt s mialatt ez eszméletét veszítve lerogyott, a szolga tova menekült. — Itt feküdt több ideig a sebesült minden ápolás nélkül, míg végre magához tért s a baltát fejéből önkézzel kivette s haza vándorolt. — Azonban itt a vett sérelem következtében kénytelen volt lefeküdni s hosszas szenvedés után e napokban elhunyt. A törvényszéki boncolás szerint a vett sérelem okozta halálát, bárha egy esont darab, mely a többitől elvált, — idejekorán feltároltatott volna, a halál nem következett volna be. A vakmerő szolgát, ki időközben előkerült, letartóztatták.

Drága mulatság. U. M. egyik közellakó nagybirtokos gazdája bejött Rimaszombatba e hó 7-ikén vásárlás végett. Azonban télt társával figyelmet ébresztvén, csakhamar diszes társaság vette körül a Pharao nemzetségéből s kezdetét vette a borozás és kártya. A játékosok, egynek kivételével, midőn látták, hogy a gazda teljesen lerészegedett, hazamentek egy pár frutyi nyereséggel, azonban a banda egyik tagja hűségesen vezette egyik helyről a másikra, míg teljesen felmondta szervezte a szolgálatot. Mire kijózanodott észrevette, hogy társája, melyben egy darab száz és mintegy 20 frtot tevő apróbb bankjegy volt, eltűnt. A gyuan a hűséges cimborára esett, kit azonban be is csíptek, ki a lopást be is ismerte, de határozottan állítja, hogy csak két db ötös volt a társában. A jó madarat átadták a törvényszéknek.

Majláth György, országbíró gyilkosait a budapesti törvényszék büntető osztálya kétélvált halálra ítélte. Az ítélet szerint először Spanga, azután Pitály végre Berecz, ki az egész büntetésnek nemcsak elősegítője, de értelmi bünszerzője is volt, végezendő ki. A vádlottak fellebezést jelentettek be.

Sertéstartás. Az oly sok szóbeszédet és békétlenséget előidézett sertéstartási kérdés szerencsés megoldást nyert városunkban. Ugyanis a város átengedi gerányi birtokát bizonyos bérosszegért úgy, mint azt lapunk egyik múlt számában indítványoztuk.

A miskolci ág. ev. egyház százados emlékünnepe okt. 7-én fényes sikerrel folyt le. Maga az ünnepélyesség már okt. 6-án délután vette kezdetét hilaadó isteni tiszteltet, melyen az alkalmi beszédet Farbak József nyiregházi lelkész és főjegyző mondotta. Vasárnap délelőtt 9 órakor özlönlöt a sokaság a templom felé, egymást érték a testületek s a magyar diszruhába öltözött idegen vendégek, úgy hogy az egészen újonnan kifestett templom minden részében tökéletesen megtelt. Bartholomeidesz János főesperes imát és szent ígét olvasott. Az énekrészek után az alkalmi beszédet Czékus István superintendens tartotta. Igen szép magyarázatát nyújtva azon szent ígének, mely Izrael fiainak a Jordánon és veres tengeren szárazlábbal való átkeléséről szól. Ezután még egy énekrészt adott elő a dal-együttes és a közgyűlés vette kezdetét. A közgyűlést Radvány István egyházi felügyelő nyitotta meg, felkérvén Czékus István superintendens és Prónay Dezső főfelügyelőt a kettős elnöki szék elfoglalására, melynek megtörténével elsőben, 1783. okt. 9-én szerkesztett alakulási jegyzőkönyv olvastott fel, majd az egyházi közgyűlés azon határozata, mely egy század mulva az egyház tiszteltbeli felügyelőinek, Radvánszky Béla bárónak megválasztását tárgyalja. Radvánszky szépen átgondolt beköszönő beszédjét mondotta el; Prónay Dezső báró pedig a beiktató beszédet tartotta meg. — Ezek megtörténte után a superintendens áldást adva, imát mondott, s még egy ének elzengése után, a templomban véget ért az ünnepély, melynek megható folytatása az evangélikus paplak nagy tanástermében történt, ahol az egyetemes felügyelő előtt előbb a helybeli református egyház küldöttsége élén Kun Bertalan jelent meg, üdvözölvén a testvér ev. egyház főhivatalnokát. Utána a miskolci izraelita hitközség nagyszámu küldöttsége tiszteltgett; — dr. Izel Soma mint vezetője e küldöttségnek, örömteljes szavakkal üdvözölte az egyetemes felügyelőt s hangszólta, hogy nemes hála indítja őket e lépésre és arra, hogy e jubileum emlékére az izraelita hitközség egy alapítványt tegyen, melynek kamataiból az ev. iskolába járó egy jó tanítvány nyerjen stipendiumot, emlékéül annak, hogy a küldöttség tagjai és sokan Miskolc város izraelitái közül, az ev iskolában nyerték első ismeretök alapját. Az ünnepélyt diszlakoma és táncvizsgalom egészítette ki.

Gomba-mérgezés. A lefolyt héten két családnál fordult elő gombamérgezés Rimaszombatban. Bár mindkét családban több tag lett rosszul úgy, hogy állapotuk valóban kétségbeejtő volt, mindazáltal a gyorsan alkalmazott orvosi segély a betegeket megmentette.

A magyarországi ev. egyház egyetemes közgyűlését e hó 10-én kezdte meg a fővárosban. A négy egyházterület küldöttségei sokot számban jelentek meg a superintendensnek és felügyelőnek vezetése alatt. Az első nap legfontosabb tárgya a tanrendnek a középiskolai törvények értelmében eszközölt szerkesztése, az államsegély igénybevételének módzatai s egy pánszláv szellemű egyházi tót lap, a Koronheva szekerítői ellen tett intézkedések. A első tárgyan elfogadtatták Gabinyi indítványa, mely szerint bizottság küldendő ki az értségi vizsgálat szabályzatainak módosítására, az államsegély igénybevételére a tanügyi bizottság véleménye kérendő ki, a pánszláv lapszerkesztői ellen pedig a múlt egyetemes gyűlés 5-ik pontja értelmében a fegyelmi eljárás megindítandó. A második nap Czékus István superintendens azon indítványa fogadtattott el, hogy az egyetemes gyűlés jegyzőkönyvei kizárólagosan magyar nyelven szerkesztessenek.

Putnok érdekében tett azon indítványunk, hogy e városban járásbírószék szerveztessék s Borsodból azon terület, mely földrajzi fekvésénél fogva Putnokra gravitál, valamint a szárazvölgy néhány helyisége e szervezendő járásbírószék területéhez osztsanak be, — mint Budapestről bennünket értesítenek, — kormánykörökben is figyelmet ébresztett s így reméljük, hogy e derék város baja minél előbb orvosolva leend.

A Rimaszombat-Pokorág-Meleghegy-Pádár stb. újonnan építendő megyei utvonal ügyének tárgyalása e hó 16-án leend Rimaszombatban, hova az érdekelt községek megbírózottjai behívtattak.

Nőcsere és — 25. — A kelet-szibériába száműzöttek csak hatóságai engedéllyel nősiülhetnek az ugyancsak e helyre deportált nők közül. — Ha valamelyik férfi meg akar nősiülni, ebbeli szándékát bejelenti a felügyelőnek, ki a deportált nők közül átad a boldog vőlegénynek egyet. Ha az illetőnek a nő tetszik, együtt maradnak; de ha nem, akkor három nap mulva a férfi visszaadja s kap érte 25 botot, melynek leszámolása után más nőt kap, kivül — ha a 25 — bot ki nem gyógyította, hasonlóképp bánhat mindaddig, míg oly nő van a telepen, ki még neje nem volt. — Természetesen minden elválás tiszteletdíja az olvasatlan 25.

Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ okt. 7-iki száma a közetkező tartalommal jelent meg: Liszter József. — Liszter tiszteletére. Budapest, 1883. szept. 29. Költemény. Farkas Lászlótól. — A politika. Költemény. Dalnady Győzőtől. — Szabolcsi történetek. 1. A szép alispáné. Irta Várnai B. Sándor. — A látogatás. — Leányvásár Elzászban. — A magyar zenészvilág multjából. Bertha Sándortól. — Jolán. Angol regény. Irta Black William. — Egyveleg. — Bécsi dolgok. Vajda Jánostól. — A Mailáth-gyilkosok pöre. — A bűn trifoliuma. — Királyok ebédje. — Vén diófa. Költemény. Szász Károlytól. — Irodalom és művészet. — Közlöttetvek és egyletek. — Mi ujság? — Halálóások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár. — Képek: Liszter József. — Leányvásár Elzászban, Marechal festménye. — A látogatás. Munkácsy Mihály festménye. — Jolán. — Királyok ebédje a „Pemb oké Cas le“ hajó fedelzetén. — A bécsi nemzetközi villamos kiállításról. A rotunda előtti tér villamos kiállítása. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságok“ kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4-ik sz.) megrendelhető a „Képes Néplap“ legolcsóbb ujság a magyar nép számára, felvére 1 frt.

A „Magyarország és a Nagyvilág“ című jeles képes hetilap október 7-iki száma következő tartalommal jelent meg: Szapáry László gróf. (Eletrajz). — Egy névtelen hős története. Regényes korrajz. Irta P. Szathmáry Károly. (Folytatás.) — Arva rajkó. Költemény. Csáktornyai Lajostól. — Császári mulatólakok. — A sebesült elbeszélése. — Frigyes házassága. Henry Rabusson rajza. — Találkozás az erdőben. — Tiltott gyümölcs. — Egy röppentyű-gyár felrobbanása. — Az ember táplálkozása. — Tűzhányó óriások. — Alfonz spanyol király. — A Weselényi-ünnepély. — Az önmozgató-készülékek. — A Fortuna termében. — Irodalom. — Hirrovat. — Halálóások. — Sakktalány. — Szerkesztői üzenetek. — Heti naptár. — Képek: Gróf Szapáry László lovassági tábornok. — Találkozás az erdőben. — Császári mulatólakok. Az orosz-láhd Laxenburgban. Császári vadaskastély Mürzsteg mellett. — A sebesült elbeszélése. — XII. Alfonz spanyol király. — A Weselényiek kastélya Zsibón. — Tiltott gyümölcs. — A röppentyű-gyár felrobbanása a woolwochi arzenálban. — Tűzhányó-óriások. (3 képpel) — Az önmozgató készülékek. (2 képpel.)

Ifjabb Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapestem nemzeti színház berházában megjelent a Magyar általános levelező 7. füzet, szerk. Knorr Alajos. E füzetek kezdetén az ajandékozó levelek példái foglaltatnak, ezután ismerteti a szerző a megköszönő leveleknek és az azokra esetleg adandó válaszok szabályait és huszonnégy különböző esetre vonatkozó példát közöl; annak utánna értekezik a szerelmes levelekről, ismerteti azok kellekeit, szól az ily levelekre adható válaszokról és közöl huszonnégy különböző alkalomra vonatkozó példát. A szerelmes levelek ezime alatt külön szakaszt képez a virágnyelv ismertetése, mely szintén eszmék és érzelmek kifejezésére szolgál, és hozzá a növények és virágok zótárat, és azt követve a jelentmények betűsoros jegyzékét mi a virágnyelv használatát igen megkönnyíti. E füzet ára 30 kr. Ugyancsak a kiadónál kaphatók a teljesen megjelent „Öntgyűvő“ füzetekből félkötetben egy kötetben füze vagy diszes kötésben.

Színház.

Október 9-ikén „Pry Pál,“ Pool Jánosnak e kiváló műve került színre. — E mű, mely eléggé ismeretes közönségünk előtt, a mennyiben rövid idő alatt harmadszor hozott itt színre. egyike a legsikerültebb jellem-vígjátékoknak, s értékből sem a gyakori előadás, sem pedig az idő nem egy hamar fog levonni. Kövessy (Pry), Mátássy (Witterton), Lovassy (Crasp), Kövessyné (Subtlény) Török Berta (Phebe), Veres (Hardy) előadását helyes felfogás és ügyes alakítás jellemezte. — Különösen Kövessy és Mátássy remekeltek. E társulat, mely lehet mondani sok oly taggal rendelkezik, mint a minővel kevés vidéki színtársulat, bizonyára nagyobb mérvben érdemli meg a pártfogást, mint a minőbe részesül. — Midőn a terembe léptünk, ez előadás alkalmával, megborzadtunk az üres teremről, holott mint a tapasztalat bizonyítja, városunknak közönsége szeret áldozni a művészetnek, s mégis, most alig láthatunk telt színházat, mely közönyösség valóban érthetetlen különösen most, midőn közönségünknek — lehet mondani — ez egy nyujt kellemes szórakozást.

Csütörtök október 11. adatott a „Milimári“ 1000 frank aranyat nyert népszimű. Magáról a darabról nem írok, mert hiszen a népszínház választmánya által 1000 franc pályára írta érdemesítettett. A szereplőkről pedig ha azt írom, hogy a közönség meglegedésére működtek, úgy hiszen nem mondok valótlant. Az újonnan szerződött Tövölgyi Ikon szép színpadí alak, ügyesen s élénken mozog, rokonszenves arcz. Gyarmati Gyuláné (Boros pékmester fia Ferencz) több bátorság s élénk, legsikerültebb jelenéseket azonban a régi gárda tagjai Vanzély Irma (Verá), N. Toldy F. (Sajtár Mihály fia, Ferencz) Lövessi (Jano mindenes Sajtárnál)

és Veres (Sajtár Mihály) alakították. Vanzély Irmának jó magyar dalait többször ismételni kellett; N. Toldy az ex-lump, sok eredeti formát mutatott be szerepében. Hanem a kisebb szerepekkel most is, mint már multkor a cserélgetés folytán egy-egy kis meglepetésben részesültünk, Sursl pin-czerben (Farkasné) egy nyulánk alakot vártunk, a rendőrbiztosban (Farkas, pedig egy jól megtermettet; s) épen ellenkezőleg történt.

CSARNOK.

Napoleon Lili.

(Életkép.)

Irta: Merényi László.

Folytatás.

Eltemnek e válságos pillanatban egy gondolatom támadt, tán már a nagyapó szelleme sugalta: menj s vándorolj el nagyapád sírjához, hátha az valami okosat mond, hátha megtanít miként kell az élet hátralevő napjait becsülettel, munkálkodással és böles mérséklettel eltölteni! Mert valóban nehezebb dolog az életet kereszttől küzdeni, mint egy önfeléd pillanatban botor elhatározásból azt kioltani! Es ha nehezebb, egy valódi férfihoz nem az illik-e inkább!

Ez elhatározással nagyapám sírjához vándoroltam; mert a temetésről már úgy is elkéstem és mert elbeszélsem idejében a Sajóvölgyi vasut még nem volt kiépítve. Mindent előkészítettem tehát e végzetes utra: szoba-butó-aimat, felesleges ingó-bingó holmiamat pénzzé tettem s két lóval könnyű uti-kocsimon — néhai uraságom e végmaradványán megindultam Gömörmegye felé. — Legtöbb bajt és gondot adott nekem nóm ruhátára: mit tegyek a esipkék, szalagok, csokrok, keztük, lábbelik, kalapok, nagy-és kiskendők, sálók, előlfűző, hátulfűző, uszályos és nem uszályos szoknyák, alsó-szoknyák, fehéreneműek és egyéb ezernyi apró-cseprő értéktelen dolgok és esecsebecsek tenger-nyí sokaságával, melyek össze-vissza úgy hozzávetőleg nem kevesebb, mint ötezer forint értéket képviseltek egykor?! Es most: lim-lom s teher! Azt csak nem tehettem, hogy azt a szalagot, mely nóm gömbölyded nyakát köríté, azt a csokrot vagy esipkét, mely vállalai hófehérét csokolá, vagy azt a kis topánt, melybe parányi lábaeskája bujt, vagy azt a kőntöst, mely karesu termetéről hullt alá, zsbívását útvé, idegen kezekre juttassam?! Nem, ezt — bármennyire szegény voltam, — nem tettem és nem tehettem! Egy valódi magyar nemes-emberhez nem is illett volna az!

De hát mégis mit tegyek e becses száználküli holmikkal: mert hisz csak a csokrokkal és szalagokkal két zsák telt meg; a keztük serege pedig három ruhamosó-kasárban tetézve állt! — Egy gondolat villant meg agyamban: elajándékozom; — hisz úgy is van nekem Hubón, Lenkén, Aggtelken, Jósafón és a szárazvölgyön egész sereg rokonom, kik bár alig gombolkozva, csak viganóba járnak is, de mégis igazi vérszerinti atyámfiai, mint ti: — a szegényebb rész között tehát kiosztom e lim-lom ruhátart! Némelyiket egy-egy selyemruhával, mantállal és nagykendővel egész életére boldoggá teszek, és az késő korban is halásan emlékszik rám. E biz oly végrendelet-forma lett volna; de a végzet is, mely fejünk felett lebeg — bele szólt és ép jókor! . . . Azért az egész ruhátart becsomagoltattam és böles előre látásból csak egy viklert — melyet nómmele enyelegve vidrabórnak neveztem — hagyattam ki. „A télnek nincs szeme,“ — mondá nem egyszer a nagyapó, — hátha szükség lesz reá az uton? — mert téli köpenyem a melyök különös gondoskodásából már igen vásott volt! Engedjétek meg öszintéségemnek; mert biz azt megette a moly! Es ezért nem is bántam meg, hogy az ugynevezett vidrabórt magammal vittem; mert az oldalfalusi tetőn olyan metsző szél támadt oldalba, hogyha kezem ügyébe lett volna tán még boldogult nóm selyemruháját, vagy mantillját is magamra öltöttem volna?! Az éji ör a faluban ép tíz órát dudált; de az a bakter-tülok is olyan rekedt, tompa hangot adott, mintha a szusz vagy pára, a hogy bele fujtak menten megfagyott volna!

A tetőn megállítam kocsimat, leugrottam a esikorgó hó közé s körülnéztem a jólismert vidéket; hisz ifju korom gondtalan napjait e völgy keblében éltem át. Az ott balra Beje, ez itt jobbra Királyi — szülőhelyemet R . . . -ot egy hegygerincez kanyarulata zárta el — és az ott közpén azzal a zuzmarás élőfa bástyákkal — Tornallya! Es e gyönyörű vidék szemlélete, daczára a lábam alatt esikorgó hó-nak, fölhevített. Oh Istenem mi minden nem jutott eszembe: ifju korom tüneményes, mégis maradandó képei, felrajzoltak képezetemben! — Ismét gyermeknek és ifjunak képzeltem magam, pedig „holtág“ vár otthon! . . . Ott azalatt a füzek alatt fürödtem, emitt jobbra a dus réteken futká-rozttam úzve lepét, keresve madárfészket és szedve magvas-kát. Es ott azon a földterületen levő kórtefa alatt hányszor hevertem a puha fűben — hisz az a darab föld a mi-énk; és abban a távolról fehéren barnáló erdők mélyében uttalan helyeken Józsi ücsémmel hányszor ezékáztunk, ugy-e he? — szólj már! — s bolyogtunk keresve gombát, szedve somot, almát, vadkörteét és mogyorót. Mindezt egy nagy tarisznyába gyűjtve mily diadalérzettel cipeltük haza. Olyanok valánk családunkban, mint a tövises sün, mely az erdők fái alatt hentergözve hátán vízsi haza a télire való élelmet! Mennyi minden volt e nagy tarisznyában, mily nehéz volt az sokszor, hogy lehuza vállunkat és mégis mily kedvtelve örömmel cipeltük; mert a som aszalva, a vadkörte „ivedt,“ állapotában és a „kisuvaszott“ mogyoró, mily pompás esemege az unalmas hosszú téli esteken, mikor a fülkébe húzó-dva törmölgetés közt hallgattuk a nagyapó szebbnél szebb meséit, regéit és tanításait!

Akkor és most! — most — huszonnégy év mulva, midőn a beszédes öreg már nincs többé, midőn saját üstökünk is a kérlelhetetlen sors vaszeke addig rázta, és addig ezibálta, míg hajzatunk nagy részét markába feledé s a megmaradt tinesek közé itt-ott már fehér szálakat vegyített! Fehéret mint a szemkápáztató hó, melynek csillogó fénye homályosodni kezdő szemem világát elvéve, miatta már alig láthatom e gyönyörű vidék tisztas képét a néhány köny-cseppet, melyek zuzmarás szakálomra hullva menten megfagytak.

— Menjünk uram, figyelmeztetett kocsimon, mert ugyan pipáknak már a lovak, — még bajuk történhetik a szegény párnáknak, mert ugyancsak neki túrközött az idő. — Várj! — szoltam.

— En várhatok uram, de a lovak nem várhatnak. A betyárnak ugyan borsózik a háta — reszket szegényke; a Búszke pedig már egészen összegémberegett s fölvehgyyel visszajára áll a szőre!

— Mindjárt Jancsi — csak — — —
— Vagy ha parancsolja letakarom őket — kár lenne ezekért a jó erkölcsös lovakért! — s magam is járok egyet. Mert foga van az időnek uram. — hallja hogy pattog a fa, a szél pedig ugyancsak sivit és hordja a havat! Huh, hisz ez valóságos farkas-ordító! Még beszélni is restellek és csak azért szólok, nehogy a nyelvem a szájam padlásához fagyjon! — De ugyan mit tud már az ur nézni azon a sivatag tengernyi havon, meg azon a zuzmarás fákon?! Mi van azokon csudálni való?! Es minek kelt ki már meleg helyéről he? Majd azt gondoltam, hogy egyéb baja van — pedig csak ott áll és bámul a nagy semmibe.

E perczen egy erős szélroham sivitott át a hólepte vidéken és ugyancsak megrázta az ut mellett elterülő kertek fát, s még jégesapós szakálam és bajszomba is annyira belekapaszzkodott, hogy szinte hallani véltem azok zörögéseit!

— Oh hogy borotvál a szél — szolt kocsisom, holnap jó idő lesz uram, de ma még a jó kutyát is kár kiereszteni, nemhogy embert és állatot!

— Megyek már no Jancsi! — s ne zúgolódj. Majd Tornallyán a „Fehérló“-hoz ezimzett vendéglőben lesz abrak, vacsora, meg egy iteze bor az öregeből. Mert — mert hajts, vagy hajts on oda; hisz ugyis tor-félére érünk haza és én ott szeretnék mulatni, a hol Adu huzza! . . . Em-lékszel-e még e névre Józsi?! . . .

— Hát merre tartsak uram: kérdé kocsisom, tüled-e, hozzád-e?

— Csak balra az országuton haladjunk! Majd Bejénél letérünk az utról, s átessünk a rétségen egyenesen a „Német-hid-felé. Egy jó fertály órát nyerünk e kitéréssel; mindig szokott ott a kertek alatt lenni csapás!

— Készen van az ur, elhelyezkedett-e már nagyságod, mert megereszttem a lovakat? Gyűh te Búszke, gyűh Betyár!

A lovak a hideg-szélről elgyötörve, minden nógatás nélkül, ösztönszerűleg iramlottak tova s nem is telt bele egy jó negyedóra, hogy a bejei kertek alá értünk. Az ut itt meghajlik s egy jókora kanyarulattal ismét egyenesbe fut. Balról a bejei és gömőri hegyek tüntek elő, míg jobbról beláthatatlan síkság terül el, melynek lapályán egy bukácsolva haladó fekete pontot vettem észre, mely pont kéz és láb nélkül a földön gurulva sebesen közeledett felénk s ép elibünk vágott. Önkénytelenül fegyverem után nyultam; valami kóborgó vadnak tartottam e fekete gömböt.

— Jancsi neked jobb szemed van mint nekem, s te-kints csak azért jobbra s mond meg: mi lehet az a gurulva haladó fekete gömb, mely ott a rétségen bukácsolva elibünk gurul?

— Már rég szemügyre vettem uram, valami cikázó róka, de ki nem tudom sehogyvenni, mert sem nem ember, sem nem állat, formája is alig van, s csak úgy gurul a földön, mintha lába se volna. A hun ni, most már látom: farka is van, még pedig jó hosszú, úgy huzza maga után a hóban! Hát biz az uram valami cikázó róka vagy guruló hordó. — vagy valami cikázó kutya — bizonyosan a szomszéd faluba jár látogatóba. Ugyis egymás hátán oly közel vannak itt a falvak, mint akár nálunk otthon, hisz én ismerem ezt a vidéket a „Fehér ló“ vendégfogadóval együtt . . . De a hun ni, hogy baktat az a izé, hogy is mondjam, hisz ki sem látom mondani, — aztán a szusz is belém fagy! . . . Aztán egyre nagyobbodik, csak nem ordas? Az ily látogató kellene még! Nagyságos ur mondok valamit — most már pusztá szemmel kivehetem — a biz ember, még pedig kis ember, egy valóságos gyermek!

— Gyermek?! ugyan ne beszélj, mit keresne az itt e hó-fuvasok közt, ily marezona időben.

— Hátha guzsalyosba járhat már; hisz az apja gubája van a nyakában, mely leér egész a bokáig. Hátha valami törpe óriás lesz, hátha ez küldte a nyakamra ezt a zimankós időt?! Ennek köszönni kell uram. De hallga! hallja balról ott a hegyoldalon, hallja-e azt a különös hangot. Hogy üvöltene, hogy ordítanak: azok ott — tarkasok!

— Farkasok és e gyermek itt?! Az isten vezérelt erre. Jancsi! Állj meg!

— Most már menjünk uram, mert a ló is parancsol — mig nem késő. Látja, hogy pedzi a fülét Búszke, meg a Betyár, prüszkölve hogy horkolnak és hogy börzenkedik a szőrük: vést éreznek ezek uram! Egymást lökdösve mily fájdalmasan nyeritene szegényké! Es azok ott, hogy üvöltene: uhú, uhú, hús, hús, lóhús kell, ugy-e? De nem esztek ezekből beste férgei. Most már menjünk uram lóhalálában, tán csak nem érnek be addig a koresmaig vagy vendéglőig, mely ott fehérlik a töltés mellett, vagy nem jobb volna visszafordulni — hisz a másik falu még közelebb van, mert itt mindjárt baj, kuruez világ lesz uram!

— Visszafordulna kend s itt hagyná e gyermeket a kész veszedelemben, a halál torkában, fél kend, vagy mi, he?!

Hivatalos közlemények.

Gömör-Kishontmegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

8302. sz. — Az 1884-ik évi január hó 1-vel megnyitandó rimaszombati megyei közokrháznál 600 forint fizetéssel, szabad lakás, fűtés és világítási javadalmazással rendszeresített gondnoki állomásra folyó évi október hó 15-ig terjedő pályázat nyitattik, — mihez képest a pályázni kívá-

nók értesítettek, hogy eddigi foglalkozásukról, erkölcsi viselkedésükről, s a könyvvizetésbeni előismereteikről szóló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket Rimaszombatban az alispáni hivatalnál a kitűzött határidőben beadni siessenek, mert a később beérkező pályamunkák figyelembe vehetők nem lennének.

Rimaszombat, 1883. évi szeptember hó 26-án.

Alispán helyett Ujházy, főjegyző.

Az állami közép ipartanoda igazgatójától.

Tanfolyam a helyhez kötött (stabil) gőzgépek kezelői számára. A földmívelés-, ipar- s kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által az állami közép ipartanodában a stabil gőzgépek kezelői számára rendezett tanfolyam f. évi november hó második napján fog megnyitni s január hó 15-ik napjáig tart. E tanfolyamon a stabil gőzkazánok és gőzgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulóul felvétetnek a 20-ik életévüket betöltött önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak főbb munkásai; azok a kik már gőzgépek mellett foglalkoztak, előnyben részesülnek. A belépőtől kívánatik erkölcsi bizonyítvány és az, hogy írni s olvasni tudjanak. A felvételre jelentkező munkások főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni arról, hogy jelenleg melyik szakban dolgoznak. A beiratások az intézet helyiségében (VIII. ker. bodzafa-utca 28. szám) október hó 7-ik napján kezdődnek s e hó folyamában a köznapokon este 6 órától 7-ig, a vasár- és ünnepnapokon pedig délelőtt 8-tól 12-ig tartatnak.

Az állami közép ipartanoda igazgatója.

Az építő iparosok tanfolyama. Az állami közép ipartanodában a télen szünetelő építő iparosok, kőművesek, ácsok és kőfaragók számára tanfolyam rendeztetik, mely f. évi november hó 5-ik napján fog megnyitni. A tanfolyam négy téli félévre terjed s évenként november hó elejétől márczius hó végéig tart; e tanfolyamon az illető építő iparosok rendszeres szakképzéstestét s annak sikeres bevégezése után végbizonyítványt nyernek. Tanulóul felvétetnek a 14-ik életévüket betöltött azon kőműves-, ács- és kőfaragósegédek, a kik folyékonyan olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egy évig a gyakorlatban működtek. A felvételre jelentkező erkölcsi bizonyítványt, továbbá főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni arról, hogy mely idő óta működnek a gyakorlatban és melyik szakban dolgoznak. A beiratások az intézet helyiségében (VIII. kerület bodzafa utca 28. sz.) október hó 7-ik napján kezdődnek és e hó folyamában a köznapokon délelőtt 6 órától 7-ig, a vasárnap és ünnepnapokon pedig este 8 órától 12-ig tartatnak.

Felelős szerkesztő: Boder István.

Magan-hirdetések.

Hirdetmény.

Vállalatom a n. é. közönséggel tapintatos és szigoruan lelkiismeretes eljárásomnál fogva annyira pártolásban részesül, hogy ez által indítatva éreztem magamat, raktáromat **bel- és külföldi gyapjuszövetekkel és posztókkal** eddig nálam még nem létezett dus mennyiségben ellátni; az öltönyök — jelesnek bizonyult **szabóm által — saját felügyeletem alatt** minden árban és minőségben készíttetnek és a szövetek méterenként is kiszolgáltattak.

A n. é. közönségnek pedig becses figyelmébe ajánlom a legújabb párisi és bécsi divat szerinti **satein-, beige-, mervelleux- és foulét szöveiteimet**, ugyszintén **chiffon-, vászon-, asztalnemű és más courrens-czikkeimeket, férfi és női-fehéreműimeket, csipkét, paplanokat, gobelin- és rips-ágyterítőket.**

A midőn még üzletemet különösen **kiházásitási bevásárlásokra** nézve mint a legelőnyösebbet van szerencsém ajánlani kérem továbbra is becses bizalmát és maradtam illő tisztelettel

Rimaszombat, 1883. május 26.

8—*

Engel Adolf.

Van szerencsém az igen tisztelt közönség szives tudomására hozni, miszerint lakásomat Rimaszombatba áttevén, a

hasonszenvi (homöopathicus)

gyógykezelésen kívül még a

foggyógyászatot

is fogom gyakorolni. Ez magába foglalja a fog- és gyökérhuzást, az odvas fogak tömését, fogtisztítást és műfogak a legújabb elvek szerinti betételét.

Vagyontalanokat díjtalanul gyógyítok

Mély tisztelettel

Rimaszombat, 1883. október 10.

Dr. Véber Ignác,

hasonszenvész és fogorvos.

1—3

Férfi ruhatár. GÖMÖRI EDE. Férfi ruhatár.

A nagyérdemű férfiközönségnek.

Az őszi és téli idény közeledtével bátorkodom a t. cz. vevőknek legjobb hírnévnek örvendő szabóüzletemet, melyet brünni, reichenbergi és francia gyapjuszövetekkel dusan felszereltem — „ajánlani.“

Hogy minden e téreni versenynek elejét vehessem, az árakat tetemesen leszállítottam, — azért a nagyérdemű férfiközönség érdeke is megkívánja, hogy szükségleteiket most megrendelni sziveskedjenek, melyeknek leggon-dosabb kiszolgáltatásáról kezeskedem, úgy az anyag jóságát mint a ruhadarabok szabását illetőleg.

Magamat kegyes pártfogásukba ajánlva s számos megrendelésért esedezve, vagyok
Rimaszombatban, 1883. szept. 22.

teljes tisztelettel

Gömöri Ede, férfiruha készítő.

(Vidékre mintákkal készséggel szolgálók.)